

Enligt sändlista

BILDANDE AV *Storbergets naturreservat*

Objektnummer	2000656	
Län	Västernorrland	
Kommun	Sundsvall	
Socken	Sättna	
Fastighet	Västansjö 1:3 Västansjö 1:4 Västansjö 1:34 Västansjö 2:3 Ny fastighet för naturreservatet är under bildande	
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket.	
Förvaltare	Länsstyrelsen	
Lägesbeskrivning	16 km VNV Kovland	
Mittpunkt	x: 595289,8 y: 6931641 (SWEREF 99)	
Areal [hektar]	98,6	
Prod skogsmark [ha]	96,2	
Naturtyper [ha]	Granskog	84,8
	Tallskog	10,3
	Impediment	2,4
	Barrblandskog	1,1

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken upphävs tidigare förvaltningsinriktning för en del av det område som sedan den 14 juni 1985 utgör naturreservat (se bilaga 1). Vidare upphävs tidigare förbud gällande att medföra ej kopplad hund, skoteråkning, tältning och eldning.

För att trygga ändamålet med naturreservatet och ge det en ändamålsenlig utformning och

förvaltning förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 4, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att de föreskrifter och den förvaltningsinriktning som framgår av detta beslut ska gälla beträffande reservatet.

När detta beslut vunnit laga kraft i alla delar upphör tidigare beslutshandling från den 14 juni 1985 (dnr 11.1211-1680-85, inklusive skötselplan) att gälla och ersätts av detta beslut.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från den 19 december 2013 även om de överklagas.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en naturskogsartad granskogsmiljö med förekomst av den rödlistade laven långskägg, *Usnea longissima*.

Syftet ska nås genom att låta granmiljöerna i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. I anslutning till långskäggsförekomsterna kan det komma att bli aktuellt med begränsade skogsskötselåtgärder för att gynna artens förekomst i reservatet.

Inom ramen för ovan nämnda syfte, ska allmänheten ges möjlighet till att uppleva reservatets naturvärden.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark eller block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller vindfällen eller utföra annan skogsvårdsåtgärd. Förbudet gäller ej röjning av befintliga siktgator i samband med jakt.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.

9 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller ej snöskoteråkning på snötäckt mark samt uttransport av fällt högvilt, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.

10 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

11 upplåta mark för militär övningsverksamhet.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen
- 2 uppsättning av informationstavlor
- 3 anläggning och underhåll av stigar
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv
- 5 begränsade skogsskötselåtgärder, såsom ringbarkning eller motsvarande, i syfte att gynna laven långskägg
- 6 underhåll av byggnader, samt uppförande av bänk, bänkbord och eldplats
- 7 avverkning av träd, dock ej äldre tallar, inom toppområdet (se beslutskartan) i syfte att skydda byggnader samt upprätthålla utsikten
- 8 uppförande av vedförråd inom toppområdet (se beslutskartan)

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för plockning av matsvamp.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark eller block.
- 4 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 5 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller ej snöskoter på snötäckt mark.
- 6 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 utan länsstyrelsens tillstånd genomföra tävlingar, lägerverksamhet eller andra större arrangemang.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel, inklusive exempelvis snöskoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Naturreseptatet ligger en kilometer norr om byn Västansjö och utgörs av övre delen av det 430 meter höga Storberget. En stig går upp från byn till bergets topp där en hänförande utsikt öppnar sig åt alla väderstreck. Tidigare fanns här ett brandbevakningstorn som uppfördes kring mitten av 1900-talet. Tornet revs för cirka 15 år sedan och idag återstår endast fundamenten, samt den tillhörande övernattningsstugan.

Områdets lägsta belägna delar ligger på 210 meter över havet och högsta kustlinjen skär igenom sydslutningen på 270 meters höjd. Morän täcker sluttningarna och på toppen av berget breder hållmarker ut sig. Berggrunden är kraftigt omvandlad, och partiellt uppsmält, och utgör en så kallad ådergnejs. Bergartssammansättningen varierar mellan granodiorit och tonalit - en granitliknande bergart.

Halvvägs upp på berget finns en blockgrotta som bildas av ett stort stenblock som lutar mot en bergvägg. I folkmun kallas grottan för Lars-Månskammaren efter den enstöring och stortjuv som en gång sägs ha hållit till här.

Granskog på mark av frisk blåbärstyp härskar i större delen av reservatet. Mer bergbundna delar domineras av tall och i framförallt sydslutningen är det ett stort inslag av lövträd, framförallt asp. I sydslutningen är också produktiviteten, tack vare söderläge och rörligt markvatten, god med grovvuxna granar och aspar. I övriga delar är boniteten medelgod bortsett från toppen av berget där det är mer magert.

Tack vare det ganska svårtillgängliga läget är skogen relativt orörd, trots närheten till bebyggelse. Undantaget är själva toppplatån som avverkades på 1950-talet, troligtvis delvis för att förbättra sikten från brandbevakningstornet.

Inte minst i tallbestånden påträffas kolad ved som vittnar om att det brunnit på berget under 1800-talet. Beståndsåldrarna är omkring 140 år, med inslag av ännu äldre granar och tallöverståndare.

På Storberget förekommer ett antal skyddsvärda arter som hör gammelskogen till. Av vedlevande svampar har blackticka, doftskinn, fläckporing, lappticka, granticka, rosenticka, gränsticka, ullticka, laxgröppa och urskogsticka hittats. Här påträffas också vedtrappmossa, lunglav, skrovellav och violettgrå tagellav. Det är dock långskägg som Storberget är mest förknippat med. Arten uppgavs härifrån redan 1927 och den växer idag på granar i nordostsluttningen ett par hundra meter nedanför toppen.

Ärendets beredning

Storberget är en gammal känd lokal för laven långskägg (*Usnea longissima*), bland annat genom Efraim Eriksson som 1927 anger att den är allmän på bergets nordsida (Ahlner, S., 1931, *Usnea longissima* Ach. i Skandinavien, Svensk Botanisk Tidskrift 25). Berget uppmärksammades under inventeringen av ur- och naturskogar i Västernorrland 1977 (Simonsson, P., *Urskogar och naturskogar i Västernorrlands län*, 1979:11). Med ett 50-60-tal påträffade långskäggsgranar bedömdes det då vara landets rikaste långskäggslokal, och bevarandet av Storberget beskrevs som "en av de mest angelägna naturvårdsfrågorna i länet".

Den 13 juni 1985 fattade länsstyrelsen beslut om att skydda området som naturreservat med stöd av dåvarande naturvårdslagen. Reservatsbildningen var en del i ett avtal mellan staten och SCA om att inte avverka eller lämna in någon avverkningsanmälan i på Storberget och fyra andra områden i länet. Dessa fem områden kom att benämnas "Blå-Johan-reservat" efter den förvaltare på SCA som låg bakom avtalet. Någon ersättning erlades aldrig vid tillfället för bildandet utan det reglerades genom avtalet som löpte ut år 2000. SCA har varit markägare fram till 2012 då staten, genom Naturvårdsverket, förvärvade området. I affären ingick även en utvidgning som i och med detta reservatsbeslut fördubblar den ursprungliga reservatsarealen.

Storbergets naturreservat finns redovisat i Sundsvalls kommuns översiktsplan från 2005. Några andra specificerade intressen finns inte redovisade för reservatsområdet och utvidgningen.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

Remissyttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, SGU och Medelpads ornitologiska förening. Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Medelpads ornitologiska förening tillstyrker bildandet av naturreservatet, SGU lämnar ingen synpunkt.

Länsstyrelsens bedömning

Storberget skyddades som naturreservat 1985 i syfte att "bevara det urskogsartade ekosystemet med sin rika förekomst av långskägg (*Usnea longissima*) och underlätta för allmänheten att besöka området". Den nu genomförda utvidgningen utgörs huvudsakligen av mer produktiv lövblandad grannaturskog i bergets sydsluttning, och bedöms innebära en mycket god förstärkning av det ursprungliga naturreservatet.

Det ursprungliga reservatsbeslutet angav att skogen skulle utvecklas helt fritt. I enlighet med miljöbalkens 7 kap 5 och 7 §§ revideras nu förvaltningsinriktningen så att begränsade skogsskötselåtgärder tillåts i vissa delar av reservatet. Det finns två anledningar till detta. Dels finns idag forskning som pekar mot att viss utglesning i vissa fall skulle kunna gynna laven långskägg, och dels är den tidigare mycket glest beskogade toppen, med den milsvida utsikten som gjort berget till ett populärt utflyktsmål, på väg att växa igen.

Åtgärder för att gynna långskägg ska alltid genomföras i samråd med forskare eller annan expertis och alla åtgärder ska följas upp.

I det ursprungliga naturreservatet fanns förbud gällande att medföra ej kopplad hund, skoteråkning, tältning och eldning. Dessa förbud motiveras inte närmare i beslutet från 1985, och länsstyrelsens bedömning är att det ursprungliga syftet om att bevara en urskogsartad skog och i begränsad omfattning underlätta friluftslivet, inte motiverar sådana förbud. Sålunda är inte förbuden i överensstämmelse med miljöbalkens 7 kap. 5, 25 och 30 §§ om att föreskrifterna ska vara så omfattande att syftet med skyddet nås, men utan att innebära ett vidare intrång än så. Mot denna bakgrund upphäver länsstyrelsen i enlighet med bland annat miljöbalken 7 kap 7 § dessa förbud.

Områdets skogar har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har uppenbarligen få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till miljöer med mer naturlig skogsdynamik. Naturvärdena i området är följaktligen oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering.

Genom naturreservatsbildning undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggt med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens bör motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålet "Levande skogar", samt att ett formellt skydd är i enlighet med länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för områdesskydd på skogsmark i länet från december 2005. I strategin pekas långskäggsskogar ut som en länsspecifik skogsmiljö som ska prioriteras i skyddsarbetet.

Vidare bedömer länsstyrelsen att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med

kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlen miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Torbjörn Engberg telefon 0611-34 92 68, torbjorn.engberg@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar samt i Sundsvalls Tidning och Dagbladet. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Therese Flodin, jurist, Valter Perselli, planhandläggare, samt Britt Marie Lindström, enhetschef för skyddad natur.

Bo Källstrand
landshövding

Torbjörn Engberg
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Skötselplan för *Storbergets naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter

Vid tidpunkten för upprättandet av denna skötselplan har fastighetsbildningen av reservatsfastigheten ännu inte slutförts. Så vitt känt omfattas inte området av några servitut eller samfälligheter som kommer att skrivas in i den nya reservatsfastigheten.

Jakt

Enligt jakträttsupplåtelse tecknad i mars 2012 upplåter staten, genom naturvårdsverket, all jakt inom reservatet åt SCA skog AB. SCA har i sin tur rätt att upplåta jakten till annan varvid nedanstående villkor för jakten ska gälla.

Upplåtelsen gäller fem år och förlängs automatiskt med en ytterligare femårsperiod i sänder om uppsägning inte sker innan. Uppsägning får endast ske sedan lagakraftvunnet beslut avseende nya eller ändrade naturreservatsföreskrifter föreligger. Uppsägning eller villkorsändring av avtalet ska ske skriftligen senast ett år före avtalstidens utgång.

SCA ska betala 1000 kr per jaktår exklusive moms. Avgiften ska betalas i förskott och vid för sen betalning tillkommer dröjsmålsränta samt ersättning för betalningspåminnelse. Från och med 2013 ska avgiften årligen justeras med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex.

Anslag om pågående jakt ska sättas upp i anslutning till reservatstavlan (se skötselplanekarta). Vid uttransport av högvilt får mindre banddriven älgdragare eller fyrhjulig

motorcykel användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se beslutet § A9). Befintliga siktgator får underhållas, men nya siktgator får inte röjas. Befintliga jaktorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Ansökan om tillstånd för uppförande av nya jaktorn ska inlämnas till länsstyrelsen (§ A10). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6).

Parkering

I september 2013 tecknade länsstyrelsen ett nyttjanderättsavtal med ägaren av Västansjö 1:42, som upplåter en cirka 50 m² stor yta till parkering för besökare till naturreservatet.

Parkeringen rymmer 2-3 bilar och är belägen enligt skötselkartan. Avtalet omfattar även rätt att sätta upp P-skylt och skyltställ för reservatsinformation.

Byggnader

På toppen av Storberget finns en stuga (ägare Naturvårdsverket) med tillhörande dass, som uppförts i syfte att betjäna de som bemannade det brandbevakningstorn som tidigare fanns på platsen. Idag nyttjas stugan som raststuga av reservatsbesökare, samtidigt som den har ett kulturhistoriskt värde. Reservatsföreskrifterna utgör inget hinder för att riva stugan, men så länge den finns kvar ska reservatsförvaltaren tillse att den hålls i bra skick.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen utser en ansvarig för skötsel, underhåll och praktisk tillsyn av informationstavlor, markeringar med mera. Uppdraget regleras i avtal. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i tre skötselområden. Skötselområde 1 och 2 omfattar hela reservatet och skötselområde 3 enbart toppområdet.

Skötselområde 1

Skogsmark

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Målet är även att långskägg ska finnas i reservatet.

Åtgärder

■ Åtgärder för att gynna långskägg

En uppföljning av långskäggsförekomsten i reservatet ska göras. Minskar arten påtagligt, och denna minskning kan förklaras av skuggning, ska reservatsförvaltningen överväga att småskaligt modifiera beståndsstrukturen. Det finns forskning som söker uträna huruvida en utglesning av skogsbestånd i vissa fall skulle kunna ge en lokal tillväxthöjning hos

långskägg och även skapa nya växtplatser. Detta kan ske genom att mindre trädgrupper ringbarkas och/eller enstaka träd fälls för att på sikt skapa en luckigare och ljusare beståndsstruktur. Innan några åtgärder påbörjas ska forskare kontaktas för samråd kring kunskapsläget och hur eventuell utglesning av bestånd och uppföljning av populationsutvecklingen för långskägg bäst genomförs. Den döda ved som bildas lämnas i reservatet.

Skötselområde 2

Information och tillgänglighet

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten, samt att besökare ska få relevant information om området.

Åtgärder

- **Parkeringsplats**
Underhåll av parkeringsplatsen i Västansjö. Parkeringsplatsen ska märkas ut med P-skylt.
- **Informationstavla**
En informationstavla sätts upp i anslutning till parkeringen.
- **Information på hemsida**
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- **Stig**
Underhåll av stigen från parkeringsplatsen upp till bergstoppen, samt slingan till Lars-Månskammaren.
- **Informationsskyltar**
Vid Lars-Månskammaren, samt vid stugan på bergets topp, kan mindre informationsskyltar sättas upp med platsspecifik information om grottan samt om brandbevakningsverksamheten.
- **Eldplats**
På toppen av berget kan en eldplats anläggas.
- **Bänkar**
Utmed stigen kan någon eller några bänkar placeras.

Skötselområde 3

Toppområdet inklusive byggnader

Övergripande mål

Att upprätthålla en gles beståndsstruktur med vid utsikt. Byggnaderna ska hållas i gott skick, alternativt rivas.

Åtgärder

- **Underhåll av byggnader**
Stugan ska hållas städad och i gott skick.

■ Avverkning av träd

I syfte att skydda byggnaderna, samt upprätthålla en god utsikt, får reservatsförvaltaren avverka träd inom toppområdet (§ B7). Äldre tallar får ej fällas. Fällda träd får användas till ved. Reservatsföreskrifterna tillåter uppförande av vedförråd inom toppområdet (§ B8).

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Parkeringsplats	2	2014	vid behov	reservatsanslag
1	Informationstavla	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Information på hemsida	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Stig	2	2014	vid behov	reservatsanslag
1	Underhåll av byggnader	3	2014	årligen	reservatsanslag
2	Informationsskyltar	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Avverkning av träd	3		vid behov	reservatsanslag
2	Eldplats	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Bänkar	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
3	Åtgärder för att gynna långskägg	1		vid behov	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen. Inventering av förekomsten av långskägg samt bedömning av populationens vitalitet bör genomföras med i storleksordningen 10 års mellanrum.

